

Publication of Association Esprit, Société et Rencontre
Strasbourg/France

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

Volume 5 Issue 8, p. 1345-1357, December 2012

**ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI ÖĞRETİM
PROGRAMINA YÖNELİK PAYDAŞLARIN
GÖREVLERİNİ YERİNE GETİRME DÜZEYLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ***

*EVALUATION OF STAKEHOLDERS' CARRYING OUT THEIR
DUTIES ABOUT EDUCATION PROGRAM OF TEACHING
APPLICATION*

Yrd. Doç. Dr. Etem YEŞİLYURT

Mevlana Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

Doç. Dr. Çetin SEMERCİ

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

---

* Bu çalışma, Doç. Dr. Çetin Semerci danışmanlığında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı'nda Etem Yeşilyurt tarafından 2010 yılında hazırlanan "Öğretmenlik Uygulaması Öğretim Programının Standart Temelli ve İhtiyaca Cevap Verici Modeller Işığında Değerlendirilmesi" isimli doktora tezi temel alınarak üretilmiştir.

Abstract

General purpose of this work is the evaluation of stakeholders' carrying out their duties about education program of teaching application. In this investigation singular scanning model is used, and practice school administrators coordinators, national education directors and coordinators, faculty administrators and directors in Elazığ, Erzincan, Erzurum, Diyarbakır, Malatya and Ağrı, in eastern and southeastern parts of Turkey are included. As sample taking method, "simple random sampling method" is used. Totally seven different scaling and one for each participating group are prepared by the investigator. For preparation of these scales "Faculty-School Cooperation" and "Guide for Candidate Teachers" are taken as basis. In investigating the data SPSS 16 quantity data analysis program is used and the data are analyzed with the techniques such as frequency, percentage, arithmetic average and standard deviation. At the end of the investigation stakeholders are seen to perform their duties and responsibilities in great extent. But cooperation between faculty-school and faculty-national education directors, their organizing meetings, seminars etc., determining the teachers and their classes, application of activities at schools, checking and evaluation of the application are problematic.

Key Words: Teaching Application, Duties and Responsibilities of Stakeholders.

Öz

Bu araştırmanın genel amacını, öğretmenlik uygulaması öğretim programına yönelik paydaşların görevlerini yerine getirme düzeylerinin değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Tekil tarama modeli kullanılarak yapılan araştırmanın evrenini Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yer alan Elazığ, Erzincan, Erzurum, Diyarbakır, Malatya ve Ağrı illerindeki uygulama okul yöneticileri ve uygulama koordinatörleri, milli eğitim müdürlüğü yöneticileri ve uygulama koordinatörleri, fakülte yöneticileri, fakülte ve bölüm uygulama koordinatörleri oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alma yöntemi olarak "basit rastlantısal (tesadüfi) örnekleme yöntemi" seçilmiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak katılımcı grupların tamamına yönelik ayrı ayrı ve toplamda yedi farklı anket hazırlanmıştır. Bu anketlerin hazırlanmasında "Fakülte-Okul İşbirliği" ve "Aday Öğretmen Kılavuzu" kaynakları temel alınmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 16 veri analiz programı kullanılmış ve veriler frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma teknikleriyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlik uygulaması öğretim programına yönelik olarak paydaşların görev ve sorumluluklarını önemli derecede yerine getirdikleri tespit edilmiştir. Ancak fakülte-okul ve fakülte-milli eğitim müdürlüğü arasında etkili işbirliği sağlama, bu işbirliklerin etkililiği için belirli zamanlarda toplantı, seminer vb. düzenleme, uygulama öğretmenlerini ve sınıfı belirleme, okullardaki etkinliklerin etkili şekilde yürütülmesini sağlama, uygulama sürecini denetleme ve değerlendirme görev ve sorumlulukların paydaşlar tarafından istenilen derecede yerine getirilmediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Uygulaması, Paydaşların Görev ve Sorumlulukları.

1. GİRİŞ

Öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarının lisans eğitiminde edindiği öğretmenlik bilgi ve becerilerini uygulaması ve bu becerileri geliştirmesi amacıyla uygulama okullarında yürüttüğü etkinlikleri kapsayan ve öğretmenlik yeterliklerini ortaya çıkarmaya katkıda bulunan bir mesleki deneyim sürecidir. Bu bağlamda YÖK (1998) tarafından öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının sınıf içerisinde öğretmenlik becerisi kazanması ve belirli bir dersi ya da dersleri planlı biçimde öğretmesi, öğretmenlik uygulamasının değerlendirilmesi ve paylaşılması şeklinde tanımlanmaktadır. Hacıoğlu ve Alkan'a (1997, 47) göre öğretmenlik uygulamaları temelde öğretmende aranan mesleki yeterlikler arasında yer alan eğitimin, teknik, teknolojik ve uygulama yönüyle ilgili yeterlikleri kazandırmayı, öğretmen adaylarına alan kültürü, genel kültür ve öğretmenlik formasyonu derslerinde kazandıkları bilgi, beceri, tutum, değer ve alışkanlıkları mesleki ortamda etkili, verimli ve güvenli olarak kullanma olanağı sağlayarak onların bireysel ve mesleki gelişmelerine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu durum öğretmenlik uygulaması öğretim programının kuram ve uygulama bütünlüğünü sağlamada önemli rolüne vurgu yapmaktadır.

Nitekim kuram ve uygulamanın birlikteliği, öğretmenlik uygulaması öğretim programının temel öğeleri arasında yer almaktadır. Öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerini geliştirmeleri, mesleğin gerektirdiği kuramsal bilgileri eğitim ortamlarında uygulayabilme becerisini kazanmaları ve öğretmenlik mesleği ile ilgili olumlu tutum oluşturmalarında öğretmenlik uygulaması süreci önemli bir görev üstlenmektedir. Bu bağlamda kuramsal bilgilerin öğretmen adayları için anlamlı hale gelmesinde, meslek bilgisi dersleri kapsamında öğretmenlik uygulaması dersinin önemli bir yeri vardır. Bu noktada Taşdelen (2003, 164), felsefeden alan felsefelerine, alan felsefelerinden alan kuramlarına, alan kuramlarından düşünceye, düşünceden düşünmeye, düşünmeden pratiğe gelen çizgide, kuram ve uygulama arasındaki ilişkinin canlı tutulması gerektiğini ifade etmektedir. Ancak hem bu ilişkilerin güçlü olmasını hem de öğretmenlik uygulaması öğretim programının amaçlarına ulaşmasını engelleyen birtakım faktörler bulunmaktadır.

Öğretim elemanı kadrosundaki sıkıntılar, okulların fakültelerle işbirliğine sıcak bakmaması, uygulama okullarındaki öğretmen adayı sayısının fazlalığı, gelişmemiş yörelerde açılan eğitim fakültelerinin öğretmen adaylarına deneyim yaptırarak okul bulma sıkıntısı, okul yönetimi ile il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin uygulamalara zorluk çıkarması vb. kuram ve uygulama birlikteliğini güçleştirmektedir (Okçabol, 2005, 275). Öğretmen yetiştirmekten sorumlu eğitim fakültelerinin bazılarında akademik personelin yetersiz olması ve öğretim elemanlarının iş yükü fazlalığı da öğretmen adaylarının kuram-uygulama eksikliğini körüklemektedir (Kızılcıoğlu, 2005, 139). Genel anlamda konu ele alındığında eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ve öğretmen eğitimi alanındaki olumlu değişim ve gelişmeye rağmen, kuramın uygulamaya dönüştürülme genel amacının taşıdığı öğretmenlik uygulaması derslerinde problemler yaşanmaktadır. Demircioğlu (2008, III) bu problemlerin yaşanmasında aday öğretmenlere yönelik olarak fakültelerde ve uygulama okullarında rehberlik yapan bazı öğretim elemanlarının ve uygulama öğretmenlerinin, öğretmenlik uygulaması dersleri hakkındaki bilgi yetersizliğini en önemli nedenlerden biri olarak göstermektedir.

Öğretmeni yetiştiren ve istihdam eden kurumlar arasında yeterli diyalog ve işbirliğinin olmaması ve öğretmenlik uygulamalarını yürütmede görevli personelin konuya uygun nitelikten uzak olmaları öğretmenlik uygulamalarının önündeki en temel problemler arasında

yer almaktadır. Ayrıca kurumlar arasında iletişim ve işbirliğinin yetersiz olması, tarafların bu konuya yeterince önem vermemeleri, görevlilerin ders yükü fazlalığı veya konuya ilişkin düzenleme, danışma ve rehberlik çalışmalarındaki yetersizliği de konuyla ilgili problemler arasında yer almaktadır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997, 116-119). Öğretmenlik uygulaması öğretim programının diğer sorunları arasında; uygulama süresinin yetersiz olması, aday öğretmenlerin farklı öğretmenler yerine tek bir uygulama öğretmenine bağlı kalmaları, uygulamaların öğretmenlik deneyimi olan eğitim bilimleri öğretim elemanları yerine ilgili bölümlerin uygulama yapılan okul düzeyinde öğretmenlik deneyimi bulunmayan elemanlarınca yapılması da yer almaktadır (Yılman, 2006, 338). Ayrıca öğretmenlik uygulaması öğretim programı hakkında gerek uygulama öğretmen adayları, gerek uygulama okulu yöneticileri ve öğretmenleri gerekse de eğitim fakültesindeki uygulama öğretim elemanlarının büyük bir bölümü yeterli bilgiye sahip değildir (Ergüneş, 2005, 108). Buraya kadar belirtilen ve öğretmenlik uygulaması öğretim programının amaçlarına ulaşmasını engelleyen nedenler dikkate alındığında, bu programın paydaşlarının görev ve sorumluluklarını ne derecede yerine getirdikleri sorusu akla gelmektedir.

Öğretmenlik uygulaması öğretim programının çeşitli öğelerine yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Ancak öğretmenlik uygulaması öğretim programının paydaşları arasında yer alan uygulama okul yöneticileri ve uygulama koordinatörleri, milli eğitim müdürlüğü yöneticileri ve uygulama koordinatörleri ile fakülte yöneticileri, fakülte ve bölüm uygulama koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine yönelik yeterli ve kapsamlı bir çalışmaya ulaşılmamıştır. Bu bağlamda yapılan araştırmanın alandaki boşluğu dolduracağı ve paydaşların öğretmenlik uygulaması öğretim programına yönelik görev ve sorumluluklarını hangi düzeyde yerine getirdiklerini somutlaştıracağı öngörülmektedir.

1.1. Amaç

Araştırmanın temel amacını, öğretmenlik uygulaması öğretim programına yönelik paydaşların görevlerini yerine getirme düzeylerinin değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Öğretmenlik uygulaması öğretim programına yönelik olarak;

1. Uygulama okul yöneticilerinin,
2. Uygulama okul koordinatörlerinin,
3. Milli eğitim müdürlüğü yöneticilerinin,
4. Milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörlerinin,
5. Fakülte yöneticilerinin,
6. Fakülte uygulama koordinatörlerinin,
7. Bölüm uygulama koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyi nedir?

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, tekil tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Tarama modeli, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir. Bu model araştırmacıya var olan bir durumu kendi koşulları içerisinde var olduğu şekliyle betimleme imkânı tanımaktadır (Karasar, 1999, 77). Bu bağlamda araştırmada, öğretmenlik uygulaması öğretim programı paydaşlarının görev ve sorumluluklarını yerine getirme dereceleri betimlenmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yer alan Elazığ, Erzincan, Erzurum, Diyarbakır, Malatya ve Ağrı illerindeki uygulama okul yöneticileri ve uygulama koordinatörleri, milli eğitim müdürlüğü yöneticileri ve uygulama koordinatörleri ile fakülte yöneticileri, fakülte ve bölüm uygulama koordinatörlerinin oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmiş ve örnekleme yöntemi olarak "basit rastlanstısal (tesadüfi) örnekleme yöntemi" seçilmiştir. Bu yöntemin seçilme gerekçelerini evrendeki her birimin örnekleme seçilmede eşit ve bağımsız olma olasılığının olması (Balcı, 2001, 95), örnekleme giren bireylerin yerine başka bireyleri koymadan örneklemin seçilmesi (Aziz, 2008, 51) ve evrendeki tüm bireylerin eşit seçilme şansına sahip olması (Karasar, 1999, 113) oluşturmuştur. Araştırma evreni içerisinde 134 uygulama okulu yer almaktadır. Bu bağlamda evren içerisinde 134 uygulama okul yöneticisi ve 134 uygulama okulu uygulama koordinatörü bulunmaktadır. Araştırmanın örnekleme içerisinde 115 uygulama okul yöneticisi ve 111 uygulama okulu uygulama koordinatörü yer almıştır. Araştırma evreni içerisinde Elazığ, Erzincan, Erzurum, Diyarbakır, Malatya ve Ağrı il milli eğitim müdürlükleri yer almaktadır. Öğretmenlik uygulaması öğretim programına ilişkin her müdürlükten birer yönetici ve birer uygulama koordinatörü görevli bulunmaktadır. Bu nedenle toplamda altı milli eğitim müdürlüğü yöneticisi ve altı milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörlerin tamamı örneklem içerisinde yer almıştır. Benzer bir durum eğitim fakülteleri için de geçerli olduğundan Fırat, Erzincan, Atatürk, Dicle, İnönü ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin yöneticileri ve uygulama koordinatörlerin tamamına ulaşılmıştır (altı yönetici, altı koordinatör). Ancak bölüm uygulama koordinatörü açısından eğitim fakültelerinde farklı uygulamalar mevcuttur. Örneklem içerisinde yer alan, Fırat Üniv. Eğitim Fakültesi'nde bir; Ağrı İ.Ç.Ünv. Eğitim Fakültesi'nde iki; Erzincan Üniv., Atatürk Üniv. Kazım Karabekir, Dicle Üniv. Ziya Gökalp ve İnönü Üniv. Eğitim Fakültesi'nde dörder kişi olmak üzere 19 kişi bölüm uygulama koordinatörü görevini yürütmekte olup, 14 bölüm uygulama koordinatöründen dönüt alınmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Araştırmanın amacı doğrultusunda fakülte, milli eğitim müdürlüğü ve uygulama okul yöneticileri ile fakülte, bölüm, milli eğitim müdürlüğü ve uygulama okulu uygulama koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarına ilişkin katılımcı grupların tamamına yönelik ayrı ayrı ve toplamda yedi farklı anket hazırlanmıştır. Bu anketlerin hazırlanmasında "Fakülte-Okul İşbirliği (YÖK/Dünya Bankası, 1998)" ve "Aday Öğretmen Kılavuzu (YÖK,1999)" kaynakları temel alınmıştır. Bu iki kaynaktan paydaşların öğretmenlik uygulaması öğretim programına yönelik görev ve sorumlulukları yer alması ve araştırmacılar tarafından bu görev ve sorumlulukların tamamının ankete alınması nedeniyle anketlerin ön (pilot) uygulaması yapılmamıştır. Ancak ilgili anketlerin görünüş, açıklık ve anlaşılabilirlik açılarından eğitim fakültesinden üç alan bilgisi ve beş dil bilgisi uzmanın görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzenleme yapılmış, özellikle açıklık ve anlaşılabilirlik yönünden anketler yeniden düzenlenerek uygulama şeklini almıştır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesine geçmeden önce her gruptan elde edilen anketlere 1'den N'e kadar sayı verilmiş ve bu sayılara göre veri toplama aracındaki veriler bilgisayara kaydedilmiştir. Ankette katılımcıların kişisel özelliklerinin (üniversite, bölüm, ABD, görev türü, il vb.) yer aldığı birinci bölüm, sınıflama özelliği taşıdığından dolayı katılımcıların bu

özelliklerini istatistiksel olarak ifade edebilmek için frekans ve yüzde teknikleri kullanılmıştır. Nitekim Tavşancıl (2006, 12), eğer bir veri toplama aracı sınıflama özelliği taşıyorsa verilerin frekans ve yüzde teknikleri kullanılarak çözümlenebileceğini belirtmektedir. Paydaşların görev ve sorumluluklarına ilişkin anketlerden elde edilen veriler frekans yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma teknikleriyle çözümlenmiştir. Paydaşların görev ve sorumluluklarını yerine getirme derecelerine ilişkin olan maddelerin yer aldığı anketin ikinci bölümü eşit aralıklı veri toplama aracı özelliği taşımaktadır. Bu nedenle Tavşancıl'ında (2006, 12) belirttiği gibi, eşit aralıklı veri toplama araçlarından elde edilen veriler aritmetik ortalama ve standart sapma teknikleriyle analiz edilebilir. Paydaşların veri toplama aracında yer alan görev ve sorumluluklarına ilişkin maddelere verilecekleri puanlar beşli likert türünde derecelendirilmiş ve bu derecelendirme; 5: Her Zaman, 4: Genellikle, 3: Ara Sıra, 2: Nadiren ve 1: Hiçbir Zaman şeklinde puanlandırılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlik uygulaması öğretim programına ilişkin paydaşların görev ve sorumluluklarını yerine getirme derecelerinden elde edilen bulgular ayrı başlıklar halinde ele alınmıştır.

3.1. Uygulama Okul Yöneticilerinin Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Bulgular

Uygulama okul yöneticilerinin öğretmenlik uygulaması öğretim programı kapsamındaki görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla uygulanan ve dokuz maddelik anketten elde edilen verilerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Uygulama Okul Yöneticilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri

Görev ve Sorumluluklar		$\bar{x}$	SS
1	Uygulama öğretmenlerini belirlemek.	4.69	.58
2	Uygulama okulu koordinatörünü belirlemek.	4.65	.76
3	Uygulama öğretmenlerinin uygulama çalışmalarını denetlemek.	4.34	.82
4	Bu dersin amaçlarına ulaşılması için adaylara uygun ortam sağlamak.	4.73	.50
5	Bu derslerin amaçlarına ulaşılması için eğitim fakültesiyle işbirliği yapmak.	4.02	.99
6	Fakülte-okul işbirliğinin etkililiği için belirli zamanlarda toplantı, seminer vb. düzenlemek.	2.86	1.25
7	Uygulama öğretmenlerini belirlerken, uygulama öğretim elemanlarının da görüşlerini almak.	2.78	1.49
8	Öğretmen adaylarıyla toplantı yaparak, onlara görev ve sorumluluklarını bildirmek veya hatırlatmak.	4.70	.54
9	Dönem başında uygulama öğretmenleriyle toplantı yaparak, onlara görev ve sorumluluklarını bildirmek.	4.63	.65

Uygulama okulu yöneticilerinin öğretmenlik uygulaması öğretim programına yönelik dokuz görev ve sorumluluğu bulunmaktadır. Yöneticilerin görev ve sorumluluklarından altısını "Her Zaman", ikisini "Ara Sıra" ve birini "Genellikle" düzeyinde yerine getirdikleri tespit edilmiştir.

3.2. Uygulama Okul Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Bulgular

Uygulama okul koordinatörlerinin öğretmenlik uygulaması öğretim programı hakkındaki görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla on beş maddeden oluşan anketten elde edilen verilerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Uygulama Okul Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri

	Görev ve Sorumluluklar	$\bar{x}$	SS
1	Uygulama sürecini gözlemek.	4.53	.61
2	Uygulama öğretmenlerini ve sınıfları belirlemek.	4.71	.65
3	Uygulama çalışmalarından elde edilen sonuçları değerlendirmek.	4.25	.76
4	Adayların, farklı uygulama öğretmenlerini gözlemelerini sağlamak.	4.46	.72
5	Uygulama sürecinin sağlıklı yürütülmesi için gerekli önlemleri alırım.	4.81	.45
6	Okul yönetimi ile fakülte arasındaki işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.	4.23	.92
7	Uygulama öğretmenine verilen öğrencinin altı geçmemesine dikkat etmek.	4.45	.98
8	Uygulama öğretmenleri ve adayların ders dışı etkinliklere birlikte katılmalarını sağlamak.	4.19	.94
9	Uygulama öğretmenlerinin ve adayların ders dışı etkinlikleri birlikte düzenlemelerini sağlamak.	3.95	1.08
10	Millî eğitim müdürlüğü ile okul yönetimi arasındaki koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.	4.14	1.10
11	Öğretmenlik uygulaması program takvimini, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı ile belirlemek.	3.68	1.54
12	Uygulama öğretmeni ve sınıfını belirlerken uygulama öğretim elemanının görüşlerini dikkate almak.	3.77	1.33
13	Uygulama sürecinde ortaya çıkan veya çıkabilecek sorunları uygulama öğretim elemanına bildirmek.	4.39	.86
14	Adayların yapacağı etkinlikleri, uygulama öğretmeniyle ve öğretim elemanı ile işbirliği yaparak planlamak.	3.93	1.26
15	Adaylara okulu tanıtarak, onlara okulun fiziksel ve sosyal imkânları ile çevresi hakkında bilgi vermek.	4.71	.60

Uygulama okulu koordinatörlerinin öğretmenlik uygulaması öğretim programına yönelik on beş görev ve sorumluluğu bulunmaktadır. Bu bağlamda okul koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarından dokuzunu “Her Zaman”, altısını “Genellikle” düzeyinde yerine getirdikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

3.3. Millî Eğitim Müdürlüğü Yöneticilerinin Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Bulgular

Millî eğitim müdürlüğü yöneticilerinin öğretmenlik uygulaması öğretim programına ilişkin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeyine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla on bir maddeden oluşan veri toplama aracından elde edilen verilerin analiz sonuçları Tablo 3’te gösterilmiştir. Bu bağlamda millî eğitim müdürlüğü yöneticilerinin, görev ve sorumluluklarından ikisini “Her Zaman”, yedisini “Genellikle”, ikisini “Ara Sıra” düzeyinde yerine getirdikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3: Milli Eğitim Müdürlüğü Yöneticilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri

Görev ve Sorumluluklar		$\bar{x}$	SS
1	Uygulama okullarındaki etkinlikleri denetlemek.	3.16	1.32
2	Fakülte uygulama koordinatörü ile uygulama okullarını belirlemek.	3.83	1.47
3	Eğitim fakülteleri ve uygulama okulları arasında koordinasyon ve işbirliğini kolaylaştırıcı veya artırıcı önlemler almak.	4.00	1.54
4	Fakültenin düzenleyeceği uygulama çalışmalarıyla ilgili toplantılara, seminerlere ve kurslara uygulama öğretmenlerinin katılımını sağlamak.	3.66	1.75
5	Fakültenin düzenleyeceği uygulama çalışmalarıyla ilgili toplantılara, seminerlere ve kurslara uygulama okulu koordinatörünün katılımını sağlamak.	3.50	1.64
6	Uygulama okullarında uygulama yapacak öğretmen adayı kontenjanlarını fakülte uygulama koordinatörüyle birlikte belirlemek.	3.50	1.22
7	Millî eğitim müdür yardımcılarında veya şube müdürlerinden birini "Millî Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörü" olarak görevlendirmek.	4.66	.51
8	Uygulama okullarını belirlerken; fiziksel ve teknolojik imkân, öğretmen sayısı, okul başarısı, ulaşım vb. konularda iyi düzeyde olan okullara öncelik tanımak.	4.00	.89
9	Uygulama okullarını belirlerken; fiziksel ve teknolojik imkân, öğretmen sayısı, okul başarısı, ulaşım vb. konuları dikkate almadan tüm okullara eşit yaklaşmak.	3.33	1.86
10	Fakültenin düzenleyeceği uygulama çalışmalarıyla ilgili toplantılara, seminerlere ve kurslara milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörünün katılımını sağlamak.	3.66	1.75
11	Uygulama öğretim elemanlarının ve sorumlu oldukları öğretmen adaylarının alanlarına ve uygulama okullarına göre dağılımlarını gösteren listeyi valilik ya da kaymakamlık onayını aldıktan sonra, okul müdürlüklerine ve ilgili fakülte dekanlıklarına göndermek.	4.83	.40

3.4. Milli Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Bulgular

Millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörlerinin öğretmenlik uygulaması öğretim programına yönelik görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla ankette yer alan yedi maddeden elde edilen veriler üzerinde yapılan aritmetik ortalama ve standart sapma analiz sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır. Millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörlerinin öğretmenlik uygulaması öğretim programına ilişkin görev ve sorumlulukların beşini "Her Zaman", ikisini "Genellikle" derecesinde yerine getirdikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 4: Milli Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri

Görev ve Sorumluluklar		$\bar{x}$	SS
1	Uygulama okullarını ziyaret ederek öğretmenlik uygulamalarını denetlemek.	4.00	.63
2	Öğretmenlik uygulamalarının etkili biçimde yürütülmesi için gerekli önlemleri almak.	4.66	.51
3	Fakülte-uygulama okulu işbirliği sürecinde yönetim işlerini yürütmek ve eşgüdüm sağlamak.	4.50	.54
4	Fakülte uygulama koordinatörünün düzenlediği toplantılara, seminerlere vb. etkinliklere katılmak.	4.33	.51
5	Uygulama okulu seçilebilecek okulların müdürleri ile işbirliği yaparak, uygulama okullarını ve her okulun öğretmen adayı kontenjanını, öğretmenlik alanları itibarıyla belirlemek.	4.66	.51

6	Fakülte-uygulama okulu işbirliği çerçevesinde fakültece yapılan kurs, seminer, toplantı vb. etkinliklere uygulama öğretmenlerinin ve okul uygulama koordinatörlerinin katılımını sağlamak.	4.16	.75
7	Fakülte ve okul uygulama koordinatörleriyle birlikte uygulama okullarını ve bu okullarda uygulama yapacak öğretmen adayı kontenjanları bir liste halinde belirlemek ve belirlenen bu listeyi fakülteye ulaştırmak.	4.33	1.03

3.5. Fakülte Yöneticilerin Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Bulgular

Fakülte yöneticilerin görev ve sorumluluklarına ilişkin anketteki dokuz maddeden elde edilen veriler üzerinde yapılan analizlerin sonuçları Tablo 5'te verilmiştir. Tablodan da anlaşılacağı üzere fakülte yöneticilerinin görev ve sorumlulukların beşini "Her Zaman", dördünü "Genellikle" derecesinde yerine getirdikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 5: Fakülte Yöneticilerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri

Görev ve Sorumluluklar		$\bar{X}$	SS
1	Fakülte uygulama koordinatörünü belirlemek.	5.00	.00
2	Uygulama okullarındaki etkinlikleri denetlemek.	4.16	.40
3	Fakülte uygulama öğretim elemanlarını belirlemek.	5.00	.00
4	Millî eğitim müdürlüğüyle gerekli resmi yazışmaları yapmak.	5.00	.00
5	Uygulama okullarındaki etkinliklerin, etkili şekilde yürütülmesini sağlamak.	4.16	.40
6	Bu derslerin amaçlarına ulaşması için uygulama okullarıyla işbirliği yapmak.	4.33	.51
7	Uygulama öğretim elemanını belirlerken bölümlerin önerilerini dikkate almak.	4.83	.40
8	Fakülte-okul işbirliğinin etkililiği için toplantı, seminer vb. düzenlemek.	4.16	.98
9	Uygulama okullarını belirlerken millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörüyle işbirliği yapmak.	4.16	.98

3.6. Fakülte Uygulama Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Bulgular

Fakülte uygulama koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla on dört maddeden oluşan anketin uygulanması sonucunda elde edilen verilerin analiz sonuçları Tablo 6'da yer almaktadır. Bu bağlamda fakülte uygulama koordinatörlerinin, görev ve sorumluluklarının on birini "Her Zaman", üçünü "Genellikle" derecesinde yerine getirdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 6: Fakülte Uygulama Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri

Görev ve Sorumluluklar		$\bar{X}$	SS
1	Uygulama sürecinin aksamaması için önlemler almak.	4.83	.40
2	Uygulama çalışmalarını fakülte adına izlemek ve denetlemek.	4.50	.54
3	Bölüm uygulama koordinatörleri arasında eşgüdüm sağlamak.	4.50	.54
4	Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının yürütülme sürecini değerlendirmek.	3.83	.75
5	Uygulama öncesinde ilgili kurumlarla gerekli yazışmaları yapmak, kurumlardan izin almak	4.83	.40
6	Uygulama sürecinde ortaya çıkan sorunların giderilmesi için girişimlerde bulunmak.	4.83	.40
7	Uygulama etkinliklerini yasa, yönetmelik ve yönerge hükümlerine göre planlayıp düzenlemek.	4.83	.40
8	Uygulama okullarını belirlerken bölüm uygulama koordinatörlerinden yardım, fikir	4.33	.51

	almak.		
9	Milli eğitim müdürlüğüyle görüşerek bölüm koordinatörlerinin belirlediği okulların listesini hazırlamak.	4.16	.98
10	Bölüm ve milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörleriyle birlikte uygulama okullarını ve kontenjanlarını belirlemek.	4.16	.98
11	Öğretmenlik alanlarına göre öğretmen adayları sayılarını her öğretim dönemi başında ilgili bölüm ve ana bilim dalı başkanı ile ortaklaşa belirlemek.	4.33	.81
12	Bölüm uygulama koordinatörleriyle işbirliği yaparak bir uygulama öğretim elemanına düşen öğrenci sayısının 15'i geçmemesine dikkat etmek.	4.83	.40
13	Bölüm ve milli eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörleriyle işbirliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama okullarında uygulamaya başlamasını sağlamak.	4.66	.81
14	Uygulama öğretim elemanlarının ve sorumlu oldukları öğretmen adaylarının alanlarına ve uygulama okullarına göre dağılımlarını gösteren listeyi hazırlayıp millî eğitim müdürlüğüne göndermek.	4.83	.40

3.7. Bölüm Uygulama Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarına İlişkin Bulgular

Tablo 7’de bölüm uygulama koordinatörlerinin görüşlerin analizleri sonuçları yer almaktadır.

Tablo 7: Bölüm Uygulama Koordinatörlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri

	Görev ve Sorumluluklar	$\bar{x}$	SS
1	Öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanlarına dağılımını yapmak.	5.00	.00
2	Uygulama sürecinde uygulama öğretim elemanlarına danışmanlık yapmak.	3.71	.46
3	Uygulama okulunun istekleri varsa, bu istekleri ilgili kişi veya yerlere bildirmek.	4.50	.51
4	Bölüm uygulama öğretim elemanları arasındaki koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.	4.50	.51
5	Uygulama okullarına gözlem ve uygulamalar konusunda danışmanlık hizmeti sağlamak.	4.07	.73
6	Uygulama okul koordinatörü ile iletişim kurmak, uygulama program takvimini belirlemek.	4.78	.42
7	Uygulama öğretmenlerine öğretmen yetiştirme programında yapılan yenilikler hakkında bilgi vermek.	3.85	1.09
8	Uygulama okullarını ve bu okullara gidecek öğretmen adaylarını belirlemek, bunu ilgili kişi ve yerlere bildirmek.	4.14	1.70
9	Uygulama öğretim elemanlarını uygulama süreci, gözlem, değerlendirme ve formlar konusunda bilgilendirmek.	4.28	.82
10	Uygulama öğretim elemanlarını plan, öğretim araçları, ders hazırlığı ve özel öğretim yöntemleri konularında bilgilendirmek.	3.42	.93
11	Uygulama okulu koordinatörü, öğretmenleri ve öğretim elemanlarıyla görüşerek ortaya çıkan veya çıkabilecek sorunları çözmeye çalışmak.	4.50	.51
12	Uygulama öğretim elemanlarının ve bu kişilerin sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarının listesini fakülte uygulama koordinatörüne iletmek.	4.14	1.23

Bölüm uygulama koordinatörlerinin, öğretmenlik uygulaması öğretim programı bağlamında 12 farklı görev ve sorumluluğu bulunmaktadır. Tablo 7’den görüldüğü gibi bölüm uygulama koordinatörleri bu görev ve sorumluluklarından yarısını “Her Zaman”, yarısını “Genellikle” derecesinde yerine getirdikleri belirlenmiştir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Uygulama okulu yöneticileri ve uygulama koordinatörlerinin öğretmenlik uygulaması öğretim programına ilişkin görev ve sorumluluklarının önemli bir kısmını istenilen derecede

yerine getirdikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlar Katrancı (2008) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. İlgili araştırmada, uygulama öğretmenlerinin, uygulama okulu koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Uygulama okul yöneticisi ve koordinatörlerin; fakülte-okul işbirliğini sağlama ile fakülte-okul işbirliğinin etkililiği için belirli zamanlarda toplantı, seminer vb. düzenleme, uygulama öğretmenlerini ve sınıfı belirlerken uygulama öğretim elemanlarının görüşlerini alma ve millî eğitim müdürlüğü ile okul yönetimi arasındaki koordinasyon ve işbirliğini sağlama görev ve sorumluluklarını tam olarak yerine getir(e)medikleri belirlenmiştir. Araştırmadan ortaya çıkan bu sonuçlar, Hacıoğlu (1990), Rıza ve Hamurcu (2000) ve Azar (2003) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. İlgili araştırmaların sonucunda, fakülte-okul arasında organizasyon ve koordinasyon eksikliğinden kaynaklanan sorunların olduğu, öğretmen adaylarının okul idaresi hakkında olumsuz görüş belirttikleri, uygulama öğretmeni seçiminde belli kriterler aranmadığı ve müdüre yakın olanların uygulama öğretmeni olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır. Bunların yanı sıra konuyla ilgili olarak Silay ve Gök (2004) ile Gökçe ve Demirhan (2005) tarafından yapılan araştırmalardan uygulama okul yöneticileri ve koordinatörlerinin görevini tam olarak gerçekleştirmedikleri, bu konudaki görev ve sorumluluklarını tam olarak bilmedikleri ve öğretmen adaylarına karşı ilgisiz davrandıkları sonuçlarının ortaya çıkması, yapılan araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Öğretmenlik uygulaması öğretim programının paydaşları içerisinde yer alan millî eğitim müdürlüğü yöneticileri ve uygulama koordinatörlerinin görev ve sorumluluklarını genel olarak istenilen derecede yerine getirdikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak uygulama okullarındaki etkinlikleri denetleme, uygulama okullarını belirlerken tüm okullara eşit yaklaşma, fakültece yapılan kurs, seminer, toplantı vb. etkinliklere uygulama öğretmenleri ve okul uygulama koordinatörlerinin katılımını sağlama ile uygulama okullarını ziyaret ederek öğretmenlik uygulamalarını denetleme görevlerinin millî eğitim müdürlüğü yöneticileri ve koordinatörleri tarafından istenilen derecede yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

Eğitim fakültesi yöneticileri ile fakülte ve bölüm uygulama koordinatörlerin öğretmenlik uygulaması öğretim programına ilişkin görev ve sorumlulukların önemli bir kısmını istenilen derecede yerine getirdikleri tespit edilmiştir. Ancak okullardaki etkinliklerin etkili şekilde yürütülmesini sağlama, uygulama sürecini denetleme ve değerlendirme, fakülte-okul işbirliğinin etkililiğini sağlayacak veya artıracak toplantı, seminer vb. düzenleme, millî eğitim müdürlükleriyle etkili iletişim ve koordinasyon sağlama, uygulama öğretim elemanlarını ve öğretmenlerini bilgilendirme görev ve sorumlulukların fakülte yöneticileri ve koordinatörleri tarafından istenilen derecede yerine getiril(e)mediği sonuçları ortaya çıkmıştır. Özbek ve AYTEKİN (2003), Azar (2003), Sağlam ve Sağlam (2004), Şahin ve Özkılıç (2005) ile Paker (2008) tarafından konuyla ilgili yapılan araştırma sonuçları, bu araştırmanın ortaya koyduğu sonuçları destekler niteliktedir. Nitekim ilgili araştırmalar, öğretmen adaylarının okuldaki çalışmalarının gözlemlenmesini ve değerlendirilmesini yeterli bulmadıkları, fakülte ile uygulama okulları arasında sağlıklı bir işbirliğinin olmadığı, öğretmen adaylarının uygulama sürecinde en fazla iki veya üç kez izlendiği sonuçlarını ortaya koymuştur.

KAYNAKÇA

- AZAR, A. (2003). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerinin Yansımaları, *Milli Eğitim Dergisi*, (159), <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/azar.htm>, Erişim Tarihi: 15.05.2008.
- AZİZ, A. (2008). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- BALCI, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Ankara, Pegem A Yayıncılık.
- DEMİRCİOĞLU, İ. (2008). Aday Öğretmenler İçin Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması, İsmail Demircioğlu (Ed.), *Etkili Öğretmen* (ss.1-18), Ankara, Anı Yayıncılık.
- ERGÜNEŞ, Y. (2005) Okul Deneyimi Dersi Uygulamasının Öğrenciler Tarafından Amacına Uygun Olarak Yapıl Yapılamadığının Değerlendirilmesi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(13), 106-128.
- GÖKÇE, E. ve DEMİRHAN, C. (2005). Öğretmen Adaylarının ve İlköğretim Okullarında Görev Yapan Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Etkinliklerine İlişkin Görüşleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 38(1), 43-71.
- HACIOĞLU, F. (1990). *Öğretmenlik Uygulaması Modeli*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- HACIOĞLU, F. ve ALKAN, C. (1997). *Öğretmenlik Uygulamaları, Öğretim Teknolojisi*, İstanbul, Alkım Yayınevi.
- KARASAR, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- KATRANCI, M. (2008). *Öğretmenlik Uygulamasında Uygulama Okulu Koordinatörleri ve Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarını Yerine Getirme Düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- KIZILÇAOĞLU, A. (2005). Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırma Sürecine İlişkin Eleştiriler ve Öneriler, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(14), 132-140.
- OKÇABOL, R. (2005). *Öğretmen Yetiştirme Sistemimiz*, Ankara, Ütopya Yayınevi.
- ÖZBEK, Z. T. ve AYTEKİN, F. (2003). Eğitim Fakültesi Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Bakış Açıkları ve Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Memnuniyet Durumları Üzerinde Bir Araştırma. *Çağdaş Eğitim*, (295), 31-39.
- PAKER, T. (2008). Öğretmenlik Uygulamasında Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanının Yönlendirmesiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2008/1(23), 132-139.
- RIZA, T. ve HAMURCU, H. (2000). Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulamasına Yönelik Görüşleri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (8), 1-8.
- SAĞLAM, A. Ç. ve SAĞLAM M. (2004). Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi Yürütülmesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Çağdaş Eğitim Dergisi* (305), 18-25.

- SILAY, İ ve GÖK, T. (2004). Öğretmen Adaylarının Uygulama Okullarında Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunları Gidermek Amacıyla Hazırlanan Öneriler Üzerine Bir Çalışma, *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- ŞAHİN, E. ve ÖZKILIÇ, R. (2005). Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Uygulama Dersleri İçin Hazırlanan Uygulama Kılavuzu Hakkındaki Görüşleri, *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 115-133.
- TAŞDELEN, V. (2003). Eğitimde Kuram ve Uygulama Bağının Kurulmasına Yönelik Felsefi Bir Araştırma, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36(1-2), 152-166.
- TAVŞANCIL, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Ankara, Nobel Yayınları.
- YILMAN, M. (2006). *Türkiye’de Öğretmen Eğitiminin Temelleri*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- YÖK. (1998) *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*, http://www.yok.gov.tr/egitim /ogretmen/ogretmen_yetistirme_lisans_programlar.htm, Erişim Tarihi: 10.05.2008.
- YÖK. (1999). *Aday Öğretmen Kılavuzu*, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara, Öğretmen Eğitimin Dizisi.
- YÖK/Dünya Bankası. (1998). *Fakülte-Okul İşbirliği*, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara, Öğretmen Eğitimin Dizisi.